

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/78865,Dzien-Ponarski-w-Wilnie-i-Litewskie-Obchody-Dnia-Holocaustu-Zydow-22-26-wrzesnia.html>
06.05.2024, 06:31

Dzień Ponarski w Wilnie i Litewskie Obchody Dnia Holocaustu Żydów - 22-26 września 2019

W uroczystościach uczestniczyli pracownicy Oddziału Gdańskiego Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Monika Tomkiewicz i Przemysław Namsołek.

Uroczystości rozpoczęły się 22 września Mszą św. w kościele pw. Ducha Świętego w Wilnie w intencji ofiar Zbrodni Ponarskiej. Po Eucharystii członkowie Stowarzyszenia złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą proboszcza tej parafii ks. Romualda Świrkowego, który został zamordowany w Ponarach 5 maja 1942 r.

Następnie złożono kwiaty pod tablicą upamiętniającą wybitnego lekarza onkologa Dziekana Wydziału Lekarskiego USB prof. Kazimierza Pelczara na ul. Połockiej i na symbolicznym grobie harcerza, żołnierza AK Henryka Piłsicia na cmentarzu Bernardyńskim.

23 września odbywały się Państwowe Litewskie Obchody Dnia Holocaustu Żydów w trakcie których oficjalna delegacja Stowarzyszenia Rodzina Ponarska złożyła wieniec pod pomnikiem upamiętniającym pomordowanych w Ponarach Żydów. Tego samego dnia odbyły się uroczystości i spotkanie z mieszkańcami Święcian i Podbrodzia przy Pomniku Polskich Ofiar II Wojny Światowej w Święcianach. W trakcie spotkania dr hab. Monika Tomkiewicz przypominała zebranym o największej zorganizowanej na Wileńszczyźnie akcji odwetowej, którą Niemcy przeprowadzili w dniu 20 maja 1942 r. w okolicy Święcian, a w wyniku której zamordowanych zostało ok. 450 cywilnych obywateli okolicznych miejscowości.

Tego samego dnia miała miejsce konferencja Ponarska w Nowych Święcianach. Licznie zebrani wysłuchali wykładu dr hab. Moniki Tomkiewicz pt. „Zbrodnia w Ponarach 1941-1944”, oraz wystąpienia dr Marii Wieloch, Prezesa Stowarzyszenia Rodzina Ponarska pt. „25 lat działalności Stowarzyszenia Rodzina Ponarska”.

24 września odbyły się uroczystości odsłonięcia i poświęcenia Krzyża Ponarskiego na Górze Krzyży w Szawlach. Ks. Jerzy Błaszczak odprawił uroczystą Mszę św. w intencji ofiar oraz wszystkich, którzy dbają o zachowanie pamięci o Zbrodni w Ponarach. Pięciometrowy dębowy Krzyż stanął z okazji 25 rocznicy powstania Stowarzyszenia Rodzina Ponarska.

25 września miały miejsce główne uroczystości w Kwaterze Polskiej w Miejscu Pamięci w Ponarach, które rozpoczęła uroczysta polowa Msza Św., po wystąpieniach Gości, w tym Ministra Jana Józefa Kasprzyka, Szefa urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych i Pani Urszuli Doroszewskiej, Ambasador RP na Litwie. Następnie odczytano Apel Pamięci i złożono wieńce, kwiaty i znicze przez przybyłe na uroczystość

delegacje. W godzinach popołudniowych w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyła się konferencja ponarska, w trakcie której zebrani wysłuchali wykładu Prezesa Stowarzyszenia Rodzina Ponarska dr Marii Wieloch pt. „25 lat działalności Stowarzyszenia Rodzina Ponarska. W czasie tej uroczystości zostały również wręczone medale za zasługi w upamiętnianiu wiedzy o Zbrodni Ponarskiej. W dalszej części dr hab. Monika Tomkiewicz wygłosiła referat „Zbrodnia w Ponarach 1941-1944” oraz zaprezentowała fragmenty niemieckiej kroniki filmowej z wkroczenia wojsk niemieckich do Wilna w czerwcu 1941 r. Goście usłyszeli też kilka uwag na temat wystawy tymczasowej przygotowanej przez Wileńskie Państwowe Muzeum Żydowskie im. Gaona prezentowanej w Muzeum Pamięci w Ponarach. Na zakończenie wygłoszony został wykład przygotowany przez dwóch historyków litewskich z Muzeum Żydowskiego im. Gaona w Wilnie dra Stanisłosa Stasiliusa i Mantasa Šikšniana pt: „Ponary 2019: co nowego?”.

26 września polska delegacja wraz z przedstawicielem Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej złożyła kwiaty przy bramie nieczynnego od kilku tygodni wileńskiego więzienia na Łukiszkach oraz udała się z wizytą do Muzeum Okupacji i Walk o Wolność przy ul. Ofiarnej, gdzie złożono kwiaty pod obeliskiem nieopodal muzeum. Po czym wszyscy pojechali do Zułowa – miejsca urodzin Marszałka Józefa Piłsudskiego, by złożyć wieniec i zapalić znicze pod stelą i dębem ponarskim, zapalić znicze pod wszystkimi stelami w Alei Pamięci Narodowej oraz złożyć kosz kwiatów i zapalić znicze pod pomnikiem upamiętniającym Marszałka. Tu tradycyjnie odśpiewano Hymn I-ej Brygady. Stąd pojechaliśmy do Kościoła św. Kazimierza w Powiewiórce – miejsca Chrztu Św. Marszałka, gdzie została odprawiona Msza Św. W drodze powrotnej odwiedziliśmy jeszcze Cmentarz na Rossie.

